

Национални центар за борбу против
криминала, Београд, 16-12-2015.

А 577/15

ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

П Р О Г Р А М

ОРГАНИЗАЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊА РАДА ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

У Зајечару
дана: 28.09.2015.

К А Н Д И Д А Т
Соња Милићевић

ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

На основу чл. 19., чл. 30. и чл. 31. Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата у поступку предлагања и избора носилаца јавнотужилачке функције, кандидат Соња Милићевић, заменик Вишег јавног тужиоца у Зајечару као кандидат за јавног тужиоца у Тужилаштву за ратне злочине, предлаже:

П Р О Г Р А М ОРГАНИЗАЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊА РАДА ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Овим програмом изнети су предлози и циљеви у вези организације и унапређења рада, као и послова тужилачке управе у наведеном тужилаштву, а све у складу са Законом о јавном тужилаштву, Законом о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, и Правилником о управи у јавним тужилаштвима, као и свим међународним нормама које су прихваћене од стране нашег националног законодавства.

Законом о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине уређује се образовање, организација, надлежност и овлашћење државних органа и њихових организационих јединица ради откривања кривичног гоњења и суђења за кривична дела одређена овим законом, а то су:

1. кривична дела из чл. 370. до 384. и чл. 385. и 386. КЗ,
2. тешка кршења међународног хуманитарног права извршеног на територији бивше Југославије од 01.01.1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију,
3. кривично дело помоћ учиниоца после извршеног кривичног дела из чл. 333. КЗ, ако је извршено у вези кривичног дела из тачке 1. и 2. овог члана.

Овај закон одређује који државни органи Републике Србије су надлежни за вођење поступка за кривична дела напред набројана, овог Закона, која су извршена на територији бивше СФРЈ, без обзира на држављанство учиниоца или жртве. Овим Законом утврђена је организација и надлежност државних органа:

1. Тужилаштво за ратне злочине,
2. Служба за откривање ратних злочина,
3. Надлежност и организација судова,
4. Посебна притворска јединица.

За поступање у предметима кривичних дела која су означена овим законом надлежно је Тужилаштво за ратне злочине. Обзиром да тужилац за ратне злочине доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Тужилаштву за ратне злочине, уз сагласност министра надлежног за правосуђе, то је потребно да актуелну систематизацију радних места уподобљује постојећим

потребама, како организација рада тужилаштва не би утицала на благовременост поступања овог тужилаштва, односно на решавање и доношење мериторних одлука у активним предметима.

Посебно треба благовремено предлагати састав тимова који поступају у предметима сходно потреби стручности и оспособљености за рад у тим предметима, укључујући и све државне органе, организације који су без одлагања дужни да на захтев Тужиоца за ратне злочине или Службе за откривање ратних злочина омогуће употребу сваког техничког средства којим располажу, обезбеде благовремено одазивање свог припадника, односно запосленог укључујући и старешине органа или организације ради давања обавештења, саслушања, односно испитивања у својству грађанина, осумњиченог или сведока. Захтеви морају бити благовремено поднети од стране тужилаштва, а поступање по истим не трпи одлагање. Захтеви су углавном у писменој форми или на други начин се саопштавају, а све у циљу откривања учиниоца ратног злочина.

Тужилаштво за ратне злочине мора да поседује план комуникације са Службом за откривање ратних злочина са којим би био упознат министар надлежан за унутрашње послове и тако би се благовремено омогућило да Служба поступа по захтевима тужиоца у складу са законом. Тужилаштво за ратне злочине мора бити оспособљено и унапређено да правовремено да мишљење наведеној Служби, уколико иста затражи у вези предузимања неких од радњи из својих надлежности, а у складу са својим актима које доноси министар надлежан за унутрашње послова, при том мора имати прибављено мишљење Тужиоца за ратне злочине.

Унапређење организације рада Тужилаштва за ратне злочине

Злочин не сме да чека казну, те национално законодавство треба да одговори потребама тужилаштва, тако да правда и ратни злочини морају бити саткани у виду регионалног пројекта који би био сачињен од стране представника тужилаштва на регионалном нивоу и других специјализованих стручњака као што су демографи, Министарство здравља, Завод за статистику, историчари и др. Тужилаштво за ратне злочине мора да поседује листу правних сарадника како би увек могло да пронађе стручњака који је искусан за одређени пројекат, односно да да одговор на питања на која се наиђу у раду по предметима и тужилаштво мора да има план рада, уколико таквог стручњака ангажује и истом одреди рокове поступања везано за његов рад.

Обзиром да Тужилаштво за ратне злочине поступа ради откривања кривичних дела и извршиоца истих који има велику тежину, као и код свих кривичних дела након извршења истог, није могуће вратити време, а тиме не може се извршити и негација последице. С тога, свакако је могуће употребити

механизме расположиве у оквиру законодавне, извршне и судске власти да се настала повреда – последица, колико то околности дозвољавају, поправи.

Припадници полиције се најчешће први сусрећу са жртвом. Зато је за њих потребна посебна едукација из ове области, на који начин успоставити контакт, одржавати исти и др. Зато је веома важно да су добро обучени за рад са жртвама, а не само то, већ да имају на располагању инструменте као и утврђене протоколе за поступање у таквим случајевима. Посебно треба предузети мере у погледу промене Закона о кривичном поступку везано за заштићеног сведока, јер у овим предметима је непроцењива вредност доказивања сведочења обичних људи, мислећи на све грађане земаља у региону, јер је јасно да не постоји разлика у сведоцима већ је свака од њих жртва која има своје име, а та жртва имала је статус у време злочина, било мајке, оца, брата, детета, пријатеља и др., што значи да јавним сведочењем таквом сведоку угрозио би се живот, тело и здравље, слобода или имовина већег обима. Како њему, тако и њему блиским лицима.

Да би се унапредила организација овог тужилаштва потребно је потпуно уредити сва питања утицањем Међународног права за национално законодавство бивше СФРЈ, а данашње Републике Србије, који би требало да омогуће примену међународних норми у овом тужилаштву.

Устав из 1974. године је предвидео да ће СФРЈ поступати по принципу по Повељи УН, испуњавати своје међународне обавезе и активно учествовати у раду међународних организација којима припада. Сам Кривични закон дефинише и то у свом коментару „Међународно кривично право“ као групу правних правила утврђених међународним уговорима и осталим споразумима, као и међународним обичајима чија кршења представљају кривична дела и резултирају у индивидуалној кривичној одговорности и примени кривичних санкција, што обавезује све напред наведено ово тужилаштво да примени у свом раду.

Несумњиво је да битан фактор у односу Међународног кривичног права и националних суђења за ратне злочине у Републици Србији, али и региону, јесте Међународни кривични трибунал за бившу Југославију – МКСЈ и тај однос је уређен посебним законом о сарадњи са тим трибуналом.

-Предлози за унапређење рада тужилаштва-

Како би се унапредио рад овог тужилаштва, потребно је устројити евиденцију ратних злочина у региону, тј. бившој СФРЈ, односно имати прецизне податке у тужилаштву тако што ће бити тачни и прецизни са свим подацима и то списак сахрањених у масовним гробницама, списак погинулих цивила, списак заточеника, листа стражара у местима где су лица била заточена, списак мучитеља, списак цивила који су убијени, а пре тога били заточени односно затворени, списак жена које су биле заточене-затворене, списак свих погинулих у

ратним сукобима, списак умрлих од глади и тортуре, списак свих сведока који су добровољно дали своје изјаве и били очевици догађаја и др. Ови спискови се односе на све републике које су сачињавале СФРЈ а на чијим подручјима су извршени ратни злочини, а затим у оквиру република спискови појединачно по градовима, општинама и критичним местима. Посебно направити списак лица чије је био исход било које кривично дело из надлежности овог тужилаштва, а представљала су чланове органа команде. Прикупити као материјалне доказе све тестаменте или било какве друге текстове које су цивили или припадници војних формација писали пред дешавања у којима су изгубили живот, као и друга писмена чији садржај је позивао на мржњу и ратни сукоб. Посебно имати тачне и прецизне спискове извршиоца злочина, њихових организатора, а посебно дати акценат на спискове где добровољно грађани као очевици или жртве дају изјаве пред државним органима који су задужени за расветљење ових кривичних дела и откривање починилаца истих.

Преиспитати тачност локација са пуним називом уништених духовних и културних добара.

-Унапређење односа тужилаштва према другим државним органима-

Тужилаштво мора да буде корак испред других државних органа у погледу добијања правовремених истинитих информација и размене података, а које су за потребе што ефикаснијег поступања у појединим предметима. Унапређење овог односа уређено је посебним актима што не значи да се исти не могу још више усавршавати и подићи ниво оперативности тужилашта а тиме и ефикасност поступања у предметима из надлежности овог тужилаштва, јер тежина ових дела је велика, те правда мора да буде достижна и не сме да буде са закашњењем.

-Однос јавног тужилаштва према грађанима и јавности-

Ради унапређења односа овог тужилаштва са грађанима и јавности потребно је доследно спровести у пракси усвојену Комуникациону стратегију. Остваривањем оваквог унапређења постићи ће се циљ побољшања угледа јавнотужилачке организације, а тиме и овог тужилаштва, односно повећање поверења грађана и јавности у рад ове државне институције.

-Усаглашавање Правилника о управи у јавним тужилаштвима-

Предлажем да Правилник прати усавршавање организације и унапређење рада свих тужилаштава, као и овог и тако благовремено и адекватно своје одредбе прилагоди потребама овог тужилаштва, као и других тужилаштава, а

посебно имајући у виду уколико дође до потписивања нових међународних конвенција, измене ЗКП-а, КЗ-а и др. С тим у вези, треба доставити од стране овог тужилаштва образложено своје мишљење у складу са Законом о јавним тужилаштвима Министарству правде.

-Материјални и финансијски услови рада тужилаштва-

Предлажем да опремљеност тужилаштва буде у складу са највећим стандардима, како би носиоци јавнотужилачке функције и други запослени могли да одговоре радном задатку, односно да све канцеларије буду опремљене одговарајућом опремом, компјутерима и др., посебно опрема за канцеларију где је смештена служба И.Т. подршке. С тога је потребно да тужилац предвиди у годишњем финансијском плану одговарајућа средства за опрему која је неопходна да створи напред наведене услове, с тим што тужилац увек мора уз план да има и процену ризика да може доћи до додатних трошкова, обзиром на тежину кривичних дела за које је надлежно ово тужилаштво, а проценом тужилац би предвидео приоритете у финансирању рада.

Незастаревање ратних злочина не сме да утиче на ефикасност, правовременост и правичност у поступању овог тужилаштва. С тога, треба направити стратешке приоритете поготову у систему подршке жртвама сведоцима ратног злочина и посебно водити рачуна да се не воде двојни поступци у односу на иста лица пред тужилаштвима за ратне злочине, као и стални контакт са породицама несталих лица.

КАНДИДАТ
Соња Милићевић

